

2024. GADA PĀRSKATS

Rīga, Liepāja, Rēzekne

www.marta.lv

ATBALSTS UN REHABILITĀCIJA VARDARBĪBĀ CIETUŠAJIEM

RĪGAS PAKALPOJUMU NODAĻA

Rīgas pakalpojumu nodaļā 2024. gadā palīdzību saņēma 386 cilvēki (266 sievietes un 20 vīrieši), t.sk.:

- 264 jaunie klienti;
- 122 personas turpināja saņemt palīdzību no 2023. gada;
- 14 personas pēc palīdzības vērsās atkārtoti (2016.-2022.g. klientes);
- Tika saņemti 1125 zvani.

Visvairāk cietušo bija vecumā no 36 līdz 45 gadiem. Kopumā 92% cietušo bija sievietes un 94% gadījumu vardarbības veicējs bija vīrietis. Visbiežāk vardarbības veicējs bija laulātais vai partneris, savukārt fiziska un emocionāla vardarbība bija visizplatītākās.

265 personām palīdzība nodrošināta Valsts programmas ietvaros "Valsts finansētie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi vardarbībā cietušām pilngadīgām personām", bet 43 klientēm Valsts programmas ietvaros pakalpojums bija palielināts līdz 120 konsultācijām;

Droša patvēruma pakalpojumu Valsts programmas ietvaros saņēma 7 klientes (līdz 180 dienām).

- Sociālie darbinieki nodrošināja 302 pirmreizējās konsultācijas, turpmāku rehabilitācijas procesa plānošanu un sociālo gadījumu vadīšanu;
- 9 psihologi ir snieguši 3072 konsultācijas klātienē un attālināti;

- 6 juristi snieguši palīdzību 509 stundu apmērā. Juridiskās palīdzības ietvaros nodrošināta pārstāvība tiesas sēdēs, prasības pieteikumu par laulības šķiršanu sagatavošana, pieteikumi tiesai pagaidu aizsardzības piešķiršanai, iesniegumi policijai par pagaidu aizsardzības pārkāpšanu, saziņa ar institūcijām (bāriņtiesa, policija, prokuratūra);
- 4 klientiem tiek sniegts atbalsts kriminālprocesa laikā; tās ir 3 krimināllietas dažādās iztiesāšanas stadijās par cilvēku tirdzniecību, no tām 1 - par seksuālās ekspluatācijas gadījumu.

Anitas stāsts

Anita dzīvo kopā ar vīru, ar kuru ir laulībā 20 gadus, ir kopīgi iegādāts īpašums. Vīram ir alkohola atkarība, alkoholu lieto gandrīz katru dienu, un jau gadiem ilgi alkohola reibumā ir emocionāli vardarbīgs – pazemo Anitu, apsaukā, liek atstāt māju un draud nogalināt. Tas notiek tad, kad nav liecinieku. Ir bijis arī fiziski vardarbīgs. Anita ir vērsusies policijā vairākus gadus atpakaļ, bet nav saņēmusi atbalstu. Viņa lūgusi vīru vienoties, pārdot māju un naudu sadalīt, lai var izšķirties un dzīvot atsevišķi, bet viņš nepiekrīt. Anita nevar pārcelties, jo viņai būs jāmaksā arī kredīts par māju – apmaksāt divas dzīvesvietas viņa finansiāli nevar atļauties.. Konsultācijas laikā Anita raud, stāsta, ka jūtas bezpalīdzīga, ir gatava darīt jebko, lai tas beigtos.

Anita pakalpojuma ietvaros saņēma juridisku un psiholoģisku atbalstu. Nekavējoties tika sagatavots pieteikums pagaidu aizsardzībai, ko tiesa apstiprināja un vardarbīgajam vīram bija jāatstāj kopīgā dzīvesvieta. Pēc tam tika sagatavots pieteikums laulības šķiršanai un kopīpašuma sadalei. Gadiem ilgusī vardarbība ir pārtraukta un, kamēr tiks pabeigti juridiskie procesi, Anita, pateicoties pagaidu aizsardzībai, ir drošībā.

Atbalsts cilvēku tirdzniecības upuriem

2024.gadā tika sniegts atbalsts 22 cilvēku tirdzniecības upuriem, tostarp darba un seksuālās ekspluatācijas gadījumos gan Latvijā, gan ārzemēs. Palīdzību saņēma:

- 10 Tadžikistānas pilsoņi, kas bija pakļauti darba ekspluatācijai Latvijā;
- 2 Latvijas pilsoņi (vīrieši) – viens bija pakļauts darba ekspluatācijai Latvijā, otrs - Apvienotajos Arābu Emirātos.

- 8 Latvijas pilsones (sievietes) – 4 sievietes bija pakļautas seksuālai ekspluatācijai Latvijā, citas Francijā, Vācijā, Spānijā, Īrijā un Kanādā.
- 1 Latvijas pilsonē (sieviete) fiktīvas laulības gadījumā Vācijā un 1 nepilngadīga Somālijas pilsonē (sieviete) fiktīvas laulības gadījumā Somālijā.

2024. gadā notika divas atbalsta grupas sievietēm, kas cietušas vai cieš no vardarbības. Tika organizētas 26 tikšanās reizes gan klātienē, gan attālināti, kurās piedalījās 20 dalībnieces.

Maijas stāsts

Maijai Latvijā bija saskārusies ar dzīves grūtībām – sarežģītas attiecības ģimenē, finansiālas problēmas un pastiprināta alkohola lietošana. Šo ievainojamo stāvokli izmantoja suteners Filips, kuru viņa pazina no iepriekšējā uzturēšanās laika Francijā. Filips piedāvāja Maijai doties pie viņa, solot labu samaksu par seksuāla rakstura pakalpojumiem.

Kad Maija pie viņa atbrauca, viņa tika ievietota telpā, kur tika piegādāts liels klientu skaits. Sieviete neatļāva atpūsties, draudēja, izrādīja fizisku vardarbību, ieslēdza istabā, sodīja ar to, ka nedeva ēst. Lai izturētu spiedienu un biežo kontaktu ar klientiem, Maija pastiprināti lietoja alkoholu, attīstījās alkohola atkarība, kas vēl vairāk palielināja viņas ievainojamību. Visi viņas nopelnītie līdzekļi tika atņemti, un pēc vairākiem mēnešiem Filips viņu izdzina uz ielas, neatdodot ne centa.

Bez dzīvesvietas un ienākumiem Maija bija spiesta meklēt iespējas izdzīvot. Viņa devās uz sev zināmu viesnīcu, kur atkal tika iesaistīta prostitūcijā. Viesnīcas darbinieki pret Maiju izturējās vardarbīgi, piespieda apmierināt jebkādas klientu seksuālās iegribas un piegādāja viņai narkotikas, lai būtu vieglāk manipulēt. Par viesnīcas istabu Maijai prasīja lielu samaksu, tādēļ sieviete nonāca lielos parādos. Lai būtu vieglāk ar Maiju manipulēt, viņi apgādāja viņu ar narkotikām. Lai paēstu, viņai bieži nācās zagt. Dokumenti tika atņemti un atradās pie viesnīcas darbiniekiem, kas nodrošināja pastāvīgu kontroli pār viņu.

Kad Maija uzzināja, ka ir stāvoklī, viņas situācija kļuva vēl sarežģītāka. Lai nodrošinātu iztiku un spētu iznēsāt bērnu, viņa jāturpināja tirgot savu ķermeni. Maijai nebija telefona, taču viņa periodiski sazinājās ar Centru MARTA elektroniski, informējot par

savu situāciju. Kad viņa paziņoja, ka dodas atpakaļ uz Latviju, Centra darbinieki viņu sagaidīja un sniedza nepieciešamo palīdzību.

Maijai piedzima meita, taču viņas alkohola atkarības dēļ tika uz laiku pārtrauktas aizgādības tiesības. Pateicoties savai apņēmībai un Centra MARTA speciālistu atbalstam, Maija uzsāka atkarības ārstēšanu, jau gadu nelieto alkoholu un ir atguvusi aizgādības tiesības. Šobrīd viņa audzina meitu, turpina apmeklēt psihologu un uztur kontaktu ar Centru MARTA.

LIEPĀJAS FILIĀLE

Liepājas filiāles vadītāja Madara Lapsa atzīst:

2024. gads bija pārbaudījumu gads – ne tikai Centram MARTA Liepājā, bet visai mūsu kopienai. Mēs dzīvojam laikā, kad vardarbība pret sievietēm un bērniem joprojām ir realitāte, taču pārāk bieži par to tiek klusēts. Mēs zinām – mazā pilsētā (lai arī valstspilsētā), kur visi cits citu pazīst, par daudzām lietām runā uzmanīgi. Bet tas nenozīmē, ka tās nepastāv. Arī šogad mēs esam bijuši līdzās tiem, kuriem bija visgrūtāk. Mēs esam redzējuši, kā sievietes uzplaukst jaunā spēkā, kā bērni atgūst drošības sajūtu, un kā ģimenes no jauna veido savu dzīvi. Katrs, kurš spēra soli ārā no vardarbības, katrs, kurš atrada atbalstu un sapratni, pierāda, ka mūsu darbs ir vajadzīgs. Un mēs zinām – ar to nepietiek. Liepājā ne vienmēr ir viegli runāt par sāpīgām tēmām. Taču, ja mēs klusēsim, tad kurš to darīs? Ja mēs nesargāsim tos, kam vajadzīga palīdzība, tad kur viņiem būs droša vieta? Centrs MARTA Liepājā ir ne tikai atbalsta vieta – tā ir vieta, kur cilvēki atgūst savu balsi. Mēs turpināsim. Mēs būsim klātesoši. Mēs būsim līdzās. Mēs nemierinām. Mēs mainām.

Centra MARTA Liepājas filiālē 2024. gadā palīdzību saņēma 306 klienti, no tiem 208 sievietes, 5 vīrieši un 93 bērni.

Kopumā sniegtas un administrētas 4670 konsultācijas, no tām:

- 3116 psihologa konsultācijas;
- 738 sociālā darbinieka konsultācijas;
- 816 jurista konsultācijas.

Visbiežāk klienti saskārās ar emocionālo un fizisko vardarbību. Lielākoties vardarbības veicēji bija laulātais/partneris vai cits radnieks.

Droša patvēruma pakalpojumu saņēma 12 klienti (6 sievietes un 6 bērni), kuri tika izmitināti drošā vidē, saņemot nepieciešamo atbalstu un sociālo rehabilitāciju.

Ir notikusi viena klātienes psiholoģiskā atbalsta grupa un viena attālinātā izglītojošā atbalsta grupa.

Maijas stāsts

Maija kopā ar savu partneri nodzīvoja desmit gadus. Šajās attiecībās piedzima divi bērni – tagad deviņus un četrus gadus veci. Kopdzīves laikā Maija cieta no emocionālās, ekonomiskās un seksuālās vardarbības. Viņš viņai nekad nebija iesitis, un tieši tas Maijai kavēja atzīt, ka attiecības ir vardarbīgas. Viņa zināja, ka vīrieši mēdz sist un žņaut savas sievietes, un viņai taču tā nebija!

Partneris Maiju pastāvīgi kontrolēja, uzstājot, ka viņai nav nepieciešams strādāt algotu darbu. Kad Maija bija mājās, viņš pret viņu izturējās ar pilnīgu vienaldzību – nezvanīja, nerakstīja un neizrādīja interesi par to, kā viņa jūtas vai kā paiet viņas dienas. Taču, tiklīdz Maija devās ārpus mājas, viņa sāka saņemt neskaitāmus zvanus un ziņas ar pēkšņu un nesaprotamu interesi. Savukārt pats partneris bieži uzturējās ārpus mājas arī pēc darba laika, un, ja Maija viņam zvanīja, viņš kļuva dusmīgs.

Maija ļoti centās saglabāt attiecības un panākt, lai tās būtu labas, taču, jo vairāk viņa centās, jo sliktāk viņa jutās. Beidzot Maija nolēma vērsties pēc palīdzības. Apmeklējot Centru MARTA, viņa saprata, ka nav vainojama pie attiecību izjukšanas, un, ka viņas sliktais emocionālais stāvoklis ir vardarbības sekas.

Maija pieņēma lēmumu pārtraukt attiecības. Šķiršanās procesā viņa ieraudzīja vēl vairāk negatīvo sava bijušā partnera rakstura iezīmi. Viņš regulāri mainīja savu attieksmi – vienu dienu draudēja, nākamajā nesa dāvanas. Kad saprata, ka Maija paliek pie sava lēmuma un attiecības neatjaunos, viņš ātri izveidoja jaunas attiecības ar citu sievieti. Viens no viņa pirmajiem mērķiem bija nekavējoties iepazīstināt bērnus ar jauno partneri. Viņš neiedomājās, cik sāpīgs vecāku šķiršanās process ir pašiem bērniem – viņa prātā bija tikai vēlme sāpināt Maiju par to, ka viņa viņu atraidījusi. Taču patiesībā viņš nodarīja pāri tikai saviem bērniem, jo Maija jau bija kļuvusi vienaldzīga pret viņa uzvedību.

Saskaņā ar vecāku vienošanos vīrietis regulāri ņēma bērnus pie sevis, kopā ar viņiem pavadīja laiku un veidoja ideālā tēva tēlu, taču stingri aizliedza bērniem stāstīt Maijai par piedzīvoto.

Pēc vienas ciemošanās vecākā meita, atgriežoties mājās, emocionāli satraukta teica Maijai:

"Mammu, mammu, es tev gribu kaut ko pastāstīt."

Tomēr nākamajā brīdī viņa sāka histēriski raudāt un sacīja:

"Bet es nedrīkstu to stāstīt, tas ir tēta noslēpums."

Pēc šī gadījuma bērnam attīstījās enkopreze un enurēze, viņai radās grūtības apmeklēt skolu un pastāvīga trauksme, jo bija bailes nepaspēt uz tualeti. Bērnam nepieciešama ilgstoša ārstēšanās.

Tas viss varēja nenotikt...

Projekti un starptautiskā sadarbība

2024. gadā Liepājas filiāle iesaistījās vairākos projektos, sadarbojoties ar Latvijas un ārvalstu partneriem vardarbības prevencijā un cilvēku tirdzniecības novēršanā.

Sociālās iekļaušanas veicināšanas projekta **"Atbalsta un terapiju grupas vardarbībā cietušām personām"** ietvaros tika piedāvātas dažādas grupu nodarbības un terapijas, lai palīdzētu upuriem atgūt emocionālo līdzsvaru, stiprināt pašvērtējumu un veicināt sociālo integrāciju. Projekts ir unikāls Latvijas mērogā, jo pirmo reizi vinuviet tika nodrošinātas visas četras Latvijā oficiāli atzīto mākslu terapiju grupas (drāmas, mūzikas, vizuāli plastiskās un deju un kustību terapija), kā arī meža terapija.

Centrs MARTA piedalījās jauniešu festivālā **"MAD Liepāja 2024"**, kur aicināja jauniešus vecumā no 18 līdz 25 gadiem piedalīties trīs dienu bezmaksas apmācībās, kas vērstas uz drošas un iekļaujošas vides veidošanu, kā arī dzimumu līdztiesības jautājumu izpratni. Šīs aktivitātes veicināja jauniešu izpratni par sociāli nozīmīgiem jautājumiem un motivēja viņus aktīvi iesaistīties sabiedrības dzīvē.

Projekta **"Podkāsts MUŠA: Septītā reize"** ietvaros notika publisks pasākums, kura ietvaros sievietes dalījās ar pieredzes stāstiem par vardarbīgām attiecībām. Projekta nosaukums "Septītā reize" simbolizē vidējo mēģinājumu skaitu, kas nepieciešams, lai pilnībā izkļūtu no vardarbīgām attiecībām. Pasākuma laikā tika veikts audio ieraksts, kas ir pieejams podkāsta kanālos.

Centra MARTA Liepājas filiālē strādā 8 speciālisti: sociālais darbinieks, 5 psihologi un 2 juristi, kuri nodrošina personalizētu un profesionālu palīdzību.

Sievietes, kas saņēmušas palīdzību Liepājas filiālē saka:

"Esmu ļoti pateicīga Centram "Marta", ka spējāt man tik īsā laika posmā no dzīves visgrūtākā perioda "atdzimt" no jauna un likt mainīt domāšanu, attieksmi... Esmu atdzimusi kā Fēnikss no pelniem....spēcīga, smaidoša, laimīga un ar jaunu dzīves garšu. Paldies."

"Esmu ļoti pateicīga, ka konkrētajā dzīves posmā esmu nonākusi līdz Martas centram, un kā tāda vieta Liepājā ir. Esmu ļoti apmierināta ar darbinieku apkalpošanu - ar psihologu, pie kura tiku, ļoti profesionāli un kvalitatīvi darbojāties. Paldies Jums, ka jūs esat un palīdzat cilvēkiem!"

“Paldies, ka ir šāds centrs un, ka sniežat savas zināšanas, ka iedrošināt sievietes un palīdzat mums skatīties uz dzīvi un savu situāciju caur citu skata punktu.”

RĒZEKNES FILIĀLE

Rēzeknes filiāles Alīses Potašas komentārs:

“Ar katru dienu, katru konsultāciju un katru projektu mēs liekam pamatus drošākai un līdztiesīgākai sabiedrībai. Aiz katras statistikas rindiņas stāv cilvēki, kuriem esam devuši cerību un atbalstu, lai viņi varētu atgūt spēku un pašcieņu. Mūsu darbs neaprobežojas tikai ar Latviju; tas sniedzas tālu pāri robežām, iedvesmojot un mācot, kā kopā varam veidot līdztiesīgu sabiedrību un dzīvi bez vardarbības ģimenē. Paldies katrai rokai un sirdij, kas šajā ceļā ir mums blakus. Vardarbība ģimenē un partnerattiecībās ir ļoti jutīgs temats, kas Rēzeknes un Latgales sabiedrībā ir apvīts ar dažādiem stereotipiem un aizspriedumiem, tāpēc jo sevišķi svarīgi ir stiprināt un sekmēt vardarbības upuru uzdrīkstēšanos lūgt atbalstu un palīdzību. Liela nozīme ir starpinstitucionālajai sadarbībai, organizējot sanāksmes, tikšanās un pieredzes apmaiņas braucienus, kā arī piedaloties starptautiskās apmācībās, lai veicinātu organizāciju kapacitātes celšanu, kas ilgtermiņā ļauj efektīvizēt atbalsta sniegšanu klientiem sarežģītās situācijās.”

Centra MARTA Rēzeknes filiālē 2024. gadā palīdzību saņēma 98 klienti, no tiem 77 sievietes, 2 vīrieši un 19 bērni. 79 klientiem tika sniegts pakalpojums vardarbībā cietušas pilngadīgas personas rehabilitācijā.

Kopumā sniegtas un administrētas 2858 speciālistu konsultācijas, no tām:

- 487 psihologa konsultācijas;
- 949 sociālā darbinieka konsultācijas;
- 1422 jurista konsultācijas.

Dominējošais vardarbības veids ir emocionāla un fiziska vardarbība, vardarbības upures pārsvarā bija sievietes un sievietes ar bērniem, kuras cieš no vardarbības ģimenē, un visbiežāk vardarbības veicējs bija vīrs vai civilvīrs, vienā gadījumā vardarbības veicēja bija sieva.

Pakalpojumi bērniem

2024.gadā Centra MARTA Rēzeknes filiālē uzsāka jaunu pakalpojumu **vardarbību piedzīvojušiem bērniem** – psihologa konsultācijas. Kopā ir sniegtas 59 konsultācijas, pakalpojumi izmantojuši 4 bērni.

Šobrīd bērniem ir pieejami divi pakalpojumi: **psihologa konsultācijas** un **nodarbības siltajos graudos**. Gada ietvaros nodarbības siltajos graudos ir saņēmuši 19 bērni, kopā apmeklējot 163 nodarbības, tajā skaitā 7 ukraiņu bērni un 11 bērni, kas atbalstu saņēmuši kopā ar mātēm krīzes dzīvokļa pakalpojuma ietvaros.

2024. gadā droša patvēruma pakalpojumu izmantoja 20 klienti, no kuriem 7 bija sievietes un 13 bērni.

2024. gadā tika īstenotas 12 atbalsta grupas “Iedvesmas darbnīcas”, kuras apmeklējušas 191 sievietes ar bērniem.

Projekti un starptautiskā sadarbība

Rēzeknes filiāle sadarbībā ar Norvēģijas un Somijas partneriem 2024. gadā īstenoja projektu **“Roku rokā sadarbībai”** Projekta ietvaros notika 14 tikšanās ar Norvēģijas ekspertiem Rīgā, Rēzeknē, Preiļos un Liepājā. Tika veicināta sadarbība ar pašvaldībām, uzņēmējiem un valsts institūcijām, radot jaunas iniciatīvas un partnerības.

Rēzeknes filiāles komanda piedalījās pieredzes **apmaiņas vizītē Somijā**, kur tikās ar Somijas ekspertiem, iepazīstot Ziemeļvalstu pieeju vardarbības novēršanā, cilvēku tirdzniecības upuru atbalstā un vardarbības veicēju rehabilitācijā, lai stiprinātu darbu ar cietušajiem Latvijā.

Seminārā Daugavpilī par cilvēku tirdzniecību 60 speciālisti no Valsts policijas, sociālajiem dienestiem, robežsardzes un citiem partneriem mācījās, kā atpazīt cilvēku tirdzniecību un palīdzēt upuriem. Šis projekts bija nozīmīgs solis, lai veidotu spēcīgāku sadarbību starp valsts un nevalstiskajām organizācijām, kā arī, lai iepazītu starptautiski atzītas labās prakses. Projektu finansēja Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā.

2024. gada jūnijā Centra MARTA Rēzeknes filiāle sāka īstenot projektu **"Labākās prakses Ziemeļvalstu reģionā: Latvijas un Ukrainas pilsoniskās sabiedrības organizāciju stiprināšana, sekmējot atbalsta sistēmas dzimumu vardarbībā cietušo aizsardzībai"**. Projekta galvenais mērķis ir sniegt Latvijas un Ukrainas pilsoniskās sabiedrības organizācijām nepieciešamās zināšanas, prasmes un resursus, izmantojot Norvēģijas un Somijas partneru pieredzi. Projektu veido četras organizācijas: Centrs MARTA no Latvijas, ALTERNATIVE TIL VOLD (Alternatīva vardarbībai) no Norvēģijas, Somijas zviedru sieviešu MARTHA apvienība un Chernihiv Network (Čerņihivas sadarbības tīkls) no Ukrainas.

2024. gada oktobrī Centra MARTA Rēzeknes filiāle uzsāka projekta **"Solis uz Priekšu: Drošība, Atbalsts un Dzīvesprieks"** īstenošanu, kas tiek finansēts no Sabiedrības integrācijas fonda programmas "Ģimenei draudzīga pašvaldība".

Šī projekta mērķis ir uzlabot atbalstu ģimenēm Latgales reģionā, kurās aug bērni, veicinot viņu labklājību un interešu aizstāvību. Projekts stiprina Centra MARTA Rēzeknes filiāles darbību, lai efektīvāk sniegtu nepieciešamo palīdzību un pakalpojumus vietējām ģimenēm. Projekta mērķis ir nodrošināt visaptverošu un kompleksu atbalstu vardarbībā cietušajiem pieaugušajiem un viņu bērniem Latgalē.

Centra MARTA Rēzeknes filiālē darbojas 10 cilvēki: sociālā darbiniece, sociālā rehabilitētāja, jurists, 3 psihologi, silto graudu speciāliste, administratore, brīvprātīgais un vadītāja.

Kristīnes stāsts

Kad Kristīne 18 gadu vecumā pirmo reizi iemīlējās, viņš šķita gādīgs, uzmanīgs un atbalstošs - tas bija viņas sapņu vīrietis.

Drīz Kristīne palika stāvoklī un, līdz ar meitiņas piedzimšanu, viņas dzīve pilnībā izmainījās. Vīrietim bija svarīgi, lai Kristīne apmierinātu visas viņa prasības un vajadzības. Viņa dusmas nereti vērsās ne tikai pret Kristīni, bet arī pret meitiņu. Viņš kļūda, ja bērns raudāja, un ieplaukāja Kristīni, ja bērnu neizdevās uzreiz nomierināt. Kristīnei nebija pieejama nauda pat bērna vajadzībām, jo bērna pabalsts tika noformēts uz bērna tēvu, pat higiēnas lietām nācās lūgties un prasīt naudu. Viņa bija ieslēgta mājās un pilnībā atkarīga no viņa.

Kristīne jūta, ka viņas un bērna dzīve kļūst arvien grūtāka un bīstamāka. Kādā dienā Kristīne pieņēma drosmīgu lēmumu. Viņa pateica partnerim, ka vedīs meitiņu pie ārsta. Tas bija viņas aizbildinājums, lai pamestu māju un nekad vairs neatgrieztos. Viņa aizbēga ar mazuli, bez mantām un naudas, jo bija sagatavojusi drošības plānu,

viņa zināja, kur saņemt drošu patvērumu.

Šajā grūtajā dzīves brīdī Kristīnei palīdzēja jurists, psihologs un sociālais darbinieks – atbasta komanda, kas iedrošināja sākt jaunu dzīvi.

Kristīne ir uzsākusi mācības un plāno nākotnē strādāt, lai varētu veidot labāku dzīvi sev un bērnam. Viņa zina, ka izdarīt šo soli nebija viegli, bet tas bija pareizs lēmums.

INTEREŠU AIZSTĀVĪBA

Iluta Lāce par sasniegto interešu aizstāvībā:

*Atskatoties uz nu jau pagājušo 2024. gadu, ar prieku redzam, ka paveikts ir ļoti daudz. Patiess gandarījums, ka, līdz ar Stambulas konvencijas ratifikāciju, turpinās iesāktais darbs pie likumu un rīcībpolitiku pilnveidošanas. Priecē, ka turpmāk par **vardarbību ģimenē netiks piemērots administratīvais sods vai sabiedriskie darbi**, kā tas bija līdz šim. Sākot ar šo gadu, **pārkāpjot tiesas noteiktos aizliegumus tuvoties, varēs piemērot elektronisko uzraudzību, un seksuālās uzmākšanās gadījumos tiks piemērots administratīvais sods**. Svarīgs sasniegums ir valdības apstiprinātais **pirmais plāns vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanai 2024-2029**, kam sagatavi Centrs MARTA piedāvāja jau 2023 gadā – būtisks solis Latvijas vēsturē.*

Arī ES direktīvas pieņemšana dzimumā balstītas vardarbības novēršanai un ANO ziņotājas par vardarbību pret sievietēm un meitenēm skaidrais vēstījums, ka prostitūcija ir vardarbības sistēma, nevis darbs, ir nozīmīgs atbalsts cietušo aizstāvībai. Esam rūpīgi gatavojušas mācību programmas tiesnešiem, lai stiprinātu vardarbībā cietušo perspektīvas tiesu sistēmā. Saņemtās pozitīvās atsauksmes par pirmo nodarbību ciklu liecina, ka virzāties pareizi.

Gada sākumā Centrs MARTA piedalījās **UN Women rīkotajā 68. gadskārtējā Sieviešu statusa komisijā** Ņujorkā, kur Centra vadītāja Iluta Lāce uzsvēra nepieciešamību attīstīt sociālā atbalsta mehānismus, lai mazinātu sieviešu ekonomisko atkarību un novērstu vardarbības riskus. Tīkmēr Latvijā, atzīmējot Sieviešu dienu, norisinājās ikgadējais **Sieviešu solidaritātes gājiens**, pulcējot ap 150 dalībnieku. Gājiena mērķis bija mudināt gan sabiedrību kopumā, gan katru individuālu izvēlēties rīcību, kas veicina drošību un cieņpilnas attiecības.

Atzīmējot ANO Drošības padomes rezolūcijas 1325 24. gadadienu, Latvijas vēstniecība Nīderlandē organizēja pasākumu, lai apspriestu projekta **“Sievietes, Miers, Drošība”** aktualitātes. Centra MARTA vadītāja Iluta Lāce uzsvēra Latvijas plāna prioritātes, kā arī organizācijas darbu Centrālāzijas valstīs, kā arī Ukrainā, lai novērstu ar konfliktiem saistītu dzimumā balstītu vardarbību un veicinātu sieviešu iesaisti lēmumu pieņemšanā.

Gada sākumā tika uzsākta kampaņa **#ApturiVardarbību**. Kampaņas ietvaros tika rīkotas intervijas ar ekspertiem un cietušajiem, tika izgaismota vardarbības problēma. Šīs kampaņas ietvaros Centra MARTA komanda uzstājās arī Lietuvas Parlamentā Viļņā, kur starptautiskā seminārā **“No politikas līdz rezultātiem: parlamentāriešu loma Stambulas konvencijas īstenošanā un uzraudzībā”** tika apspriesta parlamentu atbildība un sadarbība ar GREVIO – starptautisku ekspertu grupu, kas uzrauga progresu vardarbības novēršanā. Centrs MARTA stāstīja par Latvijas ceļu uz Konvencijas ratificēšanu. Diskusijās uzmanība tika pievērsta arī pilsoniskās sabiedrības iesaistei, lai nodrošinātu efektīvu konvencijas īstenošanu. Par ceļu uz konvencijas ratificēšanu Centra MARTA tika aicināts dalīties arī Eiropas Padomes pasākumā pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem Ungārijā, jūlijā.

Starptautiskās aktivitātes turpinājās Kanādā, kur Centrs MARTA piedalījās Starptautiskās abolicionistu koalīcijas **CAP International - Coalition for the Abolition of Prostitution** kongresā, kurā pulcējās 400 dalībnieki no 35 valstīm. Kongress sākās ar emocionālu gājieni un izgaismoja prostitūcijas un seksuālās ekspluatācijas upuru realitāti, īpašu uzmanību pievēršot izdzīvotāju stāstiem no dažādām pasaules valstīm, nepieciešamību vērsties pret pieprasījumu, tostarp, sodīt seksa pircējus.

2024. gada 30. jūlijā, pasaules dienā pret cilvēku tirdzniecību, sadarbībā ar AA.Gain un DPD Latvija, tika uzsākts projekts **"Mode pret vardarbību"**. Latvijas iedzīvotājiem tiek sniegta iespēja atbalstīt cīņu pret vardarbību pret sievietēm, vardarbību ģimenē un cilvēku tirdzniecību, vienlaikus veicinot apģērba otrreizēju izmantošanu. Iedzīvotāji var ziedot lietotu, kvalitatīvu apģērba, ko iespējams ērti nodot vairāk nekā 300 DPD Paku Skapjos visā Latvijā. Par katru savākto apģērba kilogramu Centrs MARTA saņem papildus finansējumu, kas tiek izmantots pakalpojumu sniegšanai vardarbībā cietušajiem.

2024. gada 27. novembrī Centrs MARTA organizēja augsta līmeņa apaļā galda diskusiju **“Seksuālā ekspluatācijā cietušo aizsardzība. Noziegumu izmeklēšana”**, kas norisinājās Francijas vēstniecībā Rīgā. Diskusijā piedalījās Francijas vēstnieks Latvijā Manuels Lafons Rapnuīls, Latvijas iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis, Valsts

policijas priekšnieks Armands Ruks, vairāki Saeimas deputāti, kā arī pārstāvji no Francijas, Īrijas un Lielbritānijas policijas. Uzmanība galvenokārt tika vērsta uz labāko starptautisko praksi un tiesiskajiem risinājumiem, kas palīdzētu Latvijai efektīvāk cīnīties pret seksuālo ekspluatāciju un aizsargāt cietušos. Diskusijas laikā tika apspriesta līdztiesības modeļa piemērošana un likumdošanas mehānismi, kas vērsti uz pieprasījuma samazināšanu seksuālajai ekspluatācijai – prostitūcijai un pornogrāfijai.

28. novembrī Centrs MARTA organizēja ikgadējo **starptautisko konferenci** par cietušo aizsardzību un cīņu pret seksuālo ekspluatāciju, pulcējot lielu starptautisko ekspertu skaitu. Konferencē tika analizētas labākās prakses cietušo atbalstam, juridiskajai aizsardzībai un vainīgo saukšanai pie atbildības, īpašu uzmanību pievēršot cietušo motivēšanai ziņot par pāridarījumiem. Kopumā konferencē piedalījās ap 100 dalībniekiem.

SADARBĪBA UN ATBALSTS UKRAINAI

ATBALSTS UN REHABILITĀCIJA

Centrs MARTA turpināja sniegt atbalstu sievietēm un bērniem, kuri ir cietuši no kara Ukrainā. 2024. gadā projekta “**Čerņihiva: karā cietušo sieviešu spēcīgāšana un atbalsts**” ietvaros sadarbībā ar Ukrainas partneriem darbojās divi atbalsta centri Čerņihivā un tās reģionā, nodrošinot praktisku un psihosociālu palīdzību. Speciālistu kapacitātes stiprināšanai tika organizēts mācību brauciens uz Latviju, kura laikā 18 partnerorganizāciju un pašvaldību pārstāvji iepazinās ar Latvijas pieredzi vardarbības novēršanā. Divās monitoringa un mācību vizītēs Ukrainā vairāk nekā 60 dažādu institūciju speciālisti ieguva zināšanas par vardarbības atpazīšanu un palīdzības sniegšanu, veicinot sadarbību starp organizācijām.

Lai uzlabotu piekļuvi informācijai, tika izveidoti 10 videomateriāli par vardarbības atpazīšanu, cietušo atbalstu un pirmo psiholoģisko palīdzību. Papildus ir izdrukāti 15 000 informatīvo bukletu “**Droša un brīva dzīve**”, kas izplatīti Čerņihivas reģionā. Apzinoties speciālistu darba emocionālo slodzi, 16 eksperti saņēma 70 supervīzijas konsultācijas. Projekta ietvaros ir sniegtas 6190 individuālās konsultācijas un organizēti 736 grupu pasākumi, kuros piedalījās vairāk nekā 3000 cilvēku.

Tikšanās ar Ukrainas Sociālās politikas ministriju un partneriem palīdzēja identificēt pakalpojumu ilgtspējas izaicinājumus un iespējas. Centrs MARTA iepazīstināja USAID, Zviedrijas, Norvēģijas vēstniecību un citus partnerus ar noturības centru izveides ideju. Uzsākts darbs, lai atvērtu Cilvēktiesību aizsardzības centru Čerņihivas reģionā.

SIEVIETES, MIERS, DROŠĪBA plāna īstenošana un lokalizācija

Sadarbībā ar Sieviešu informācijas un konsultāciju centru ir veikta Nacionālā rīcības plāna aktualizācija, lai īstenotu ANO Drošības padomes rezolūciju Nr. 1325 “**Sievietes, miers, drošība**”

- Ir pieņemts likumprojekts par cietušo statusu, kas nodrošina atbalstu sievietēm, viņu bērniem un tuviniekiem, kā arī pieejamu rehabilitāciju.
- Veiktas izmaiņas 13 Ukrainas apgabalu pašvaldību planos.
- Lokalizēts Nacionālais rīcības plāns.
- Uzsākts darbs pie likumprojekta par pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaisti pašvaldību drošības darba grupās.

Aizkarpatu reģionā ieviesta visaptverošu pakalpojumu pieejamības sistēma cietušo atbalstam. Konstatēts, ka lielākā daļa kara izraisītā seksuālā vardarbībā cietušo ir iekšēji pārvietotās personas, tāpēc izveidots ceļvedis par pieejamajiem pakalpojumiem visā Ukrainā.

Īstenojot aktivitātes, atklājās, ka policijas darbiniekiem trūkst zināšanu par darbu ar cietušajiem ar invaliditāti, tāpēc uzsākta instrukciju un vadlīniju izstrāde.

Sniegts plašs atbalsts tiesībsargājošo iestāžu pārstāvēm un aktīvistēm:

- 24 darbinieces saņēma psiholoģisko palīdzību un supervīzijas,
- 872 Ukrainas Valsts sociālā dienesta speciālisti piedalījās 56 semināros par palīdzību kara izraisītā seksuālā vardarbībā cietušajiem.
- Mobilās grupas mentori sniedza atbalstu 19 seksuālās vardarbības upuriem kara aptākļos nodrošinot juridisku, psiholoģisku un medicīnisku palīdzību.
- Projekta laikā sagatavotas rekomendācijas 16 likumu un normatīvo aktu pilnveidošanai.

ATBALSTS SIEVIEŠU AKTĪVISMAM

Centrs MARTA turpina stiprināt sadarbību ar Ukrainas pilsoniskajām organizācijām. 2024. gadā atbalstu saņēma 4 nevalstiskas organizācijas, saņemot finansējumu pasākumiem un apmācībām, rezerves enerģijas avotu, datoru un programmatūras iegādei, kā arī telpu īres un komunālo pakalpojumu segšanai. Tika organizētas mācības par dzimumā balstītu vardarbību, sieviešu līderības veicināšanu, kā arī psihosociālais atbalsts sievietēm un bērniem, kopumā sniedzot palīdzību 58 cilvēkiem. Papildus iegādāta medicīniskā ierīce operācijai aktīvistei, kas tika ievainota Hersonā, un apmaksāta klīniskā psihologa apmācība darbam ar kara upuriem.

Pateicoties ciešai sadarbībai un mācību vizītēm, Centra MARTA partnerorganizāciju skaits Ukrainā nepārtraukti pieaug, veidojot arvien plašāku atbalsta tīklu.

Stāsts par klienti no Ukrainas:

2024. gada septembrī Larisa vērsās Centrā MARTA, par kura darbību bija uzzinājusi sociālajos tīklos. Viņa vērsās pēc palīdzības pie Centra psihologa, lai novērtētu sava mazdēla emocionālo stāvokli pēc traumatiskiem notikumiem. Larisa pastāstīja, ka šobrīd viena pati rūpējas par mazdēlu, kuram ir posttraumatiskā stresa sindroms. Bērna tēvs kopš kara sākuma aizstāv dzimteni, savukārt māte viņu pameta un devās uz citu valsti, atsakoties dēlu ņemt līdzi.

Neskatoties uz iepriekšējām grūtībām, Centrā MARTA Larisa ātri saņēma kvalificētu atbalstu. Speciālisti palīdzēja stabilizēt Larisas emocionālo stāvokli, savukārt bērnam izdevās attīstīt vecumam atbilstošas runas prasmes un uzlabot emocionālo stāvokli.

PREVENCIJAS UN JAUNATNES PROGRAMMAS

Centra MARTA prevencijas un jaunatnes programmu nodaļa 2024. gadā iesaistījās vairāku starptautisku ERASMUS+ programmas projektu īstenošanā ar mērķi pilnveidot speciālistu kompetences un attīstīt jaunus rīkus un pieejas vardarbības prevencijas darbā ar jauniešiem.

- **"DONNA:** Deep and concrete opportunity for gender equality: New path for inclusion through nature and art" (KA220-ADU);
- **"LADDER:** Ladder to involve highly vulnerable young people in NFL programs internationally" (KA220-YOU);

- "SHER-Y: Sexual Health Education Reimagined: A Comprehensive Approach for the Young Generation" (KA220-YOU).

2024. gada pavasarī sadarbībā ar Ogres Novada sporta centru Ogres novada pašvaldības vidusskolu (Ogres Valsts Ģimnāzijā, Ogres 1.vidusskolā, Jaunogres vidusskolā, Ikšķiles vidusskolā, E.Kauliņa Lielvārdes vidusskolā, Madlienā vidusskolā, Ķeguma vidusskolā, Suntažu vidusskolā) jauniešiem tika novadītas **28 nodarbības** par seksuāli reproduktīvo veselību un drošību attiecībās.

2024. gada novembrī Centrs MARTA kopā ar Labklājības ministriju organizēja **sarunu darbnīcas** jauniešiem vecumā 15-19 gadiem 12 Latvijas pilsētās par to, kā veidot cieņpilnas attiecības, atpazīt stereotipus un dzimumā balstītas vardarbības veidus, kā rīkoties situācijās, ja sastopies ar vardarbību vai esi tās liecinieks. Darbnīcās piedalījās **200 jaunieši**.

Dalībnieku atsauksmes:

"Es iemācījos, ka nav svarīgi, vai esi vīrietis vai sievietē – labās īpašības ir visiem." "Ir labi un vajag runāt par problēmām, lai tās risinātu. Nevajag baidīties!"

"Šīs diskusijas lika aizdomāties par to, kā es varu uzlabot savas attiecības nākotnē."

"Pārdomāju stereotipus un sapratu, ka vīriešiem un sievietēm ir vairāk līdzīgā nekā atšķirīgā."

"Domāju, ka šādas nodarbības nepieciešamas visiem, īpaši mūsdienās."

2024. gadā tika uzsākta jauna pieeja Centra MARTA prevencijas programmas **"Metodoloģija darbā ar jauniešu grupām vardarbības prevencijai un veselīgu attiecību veidošanai"** īstenošanai. Tika uzsākta sadarbība ar divām pašvaldībām - Bauskas novadu un Liepājas valstspilsētu. Centra MARTA eksperti apmācīja **17 Bauskas novada** un **13 Liepājas valstspilsētas** speciālistus programmas ieviešanai. Jaunie grupu vadītāji turpinās saņemt ilgtermiņa atbalstu un programmas īstenošana abās pašvaldībās turpināsies arī 2025. gadā.

Prevencijas un jaunatnes programmu daļas speciālistes piedalījās dažādās konferencēs un diskusijās, aktualizēja būtiskus jautājumus par vardarbības prevenciju medijos, forumos un darbnīcās sadarbībā ar Bērnu aizsardzības centru, Labklājības ministriju, Rīgas plānošanas reģionu u.c. Sadarbībā ar Labklājības ministriju tika rīkota diskusija Sarunu festivālā LAMPA **“Grūmings - sejas un stratēģijas”**, kas ļāva aktualizēt grūminga problemātiku jauniešu vidē plašākai sabiedrībai.

Changemakers Academy ietvaros Centrs MARTA vadīja darbnīcu par pārmaiņu iedzīvināšanu, pievēršoties varas disbalansam sabiedrībā un iespējām veicināt sieviešu profesionālo izaugsmi. Tāpat tika sniegts ieskats sieviešu tiesībās digitālajā vidē, analizējot tiešsaistes radikalizācijas ietekmi uz vardarbības izplatību un izstrādājot stratēģijas drošībai un aizsardzībai pret digitālajiem draudiem.

ATTĪSTĪBAS SADARBĪBA

2024. gada martā tika uzsākta Eiropas Savienības finansētā un Latvijas Ārlietu ministrijas līdzfinansētā projekta **"Droša un brīva dzīve meitenēm un sievietēm"** īstenošana sadarbībā ar Pilsonisko iniciatīvu atbalsta centru (CSCI) Uzbekistānā. Projekta mērķis bija izstrādāt metodoloģiju pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām ieinteresētajām pusēm, lai atbalstītu un stiprinātu meitenes un sievietes, kuras cietušas no dzimumā balstītas vardarbības.

4. aprīlī Uzbekistānā notika projekta svinīgā atklāšana, kurā tika prezentēti projekta mērķi un plānotās aktivitātes. Pasākumā piedalījās aptuveni 50 dalībnieku, tostarp speciālisti, kas strādā ar cilvēkiem ar invaliditāti un bērniem, Uzbekistānas Sieviešu lietu komitejas pārstāvji, sievietes no Žurnālistu asociācijas, mediju mācībspēki, kā arī Latvijas vēstniecības pārstāvji.

Paralēli publiskajiem atklāšanas pasākumiem Centra MARTA Liepājas filiāles vadītāja Madara Lapsa tikās ar vietējo ekspertu Veneru Ermetovu, lai veiktu priekšdarbus fokusgrupu norisei, izzinātu vietējās vajadzības un izaicinājumus, kā arī identificētu šķēršļus un iespējas, kas saistītas ar vardarbības atpazīšanu un cietušo sieviešu un meiteņu atbalstu.

8. maijā Uzbekistānas eksperte Venera Ermetova vadīja fokusgrupu, kurā piedalījās 18 dalībnieces no dažādiem valsts reģioniem. Diskusijas laikā viņas dalījās savā pieredzē un izaicinājumos darbā ar sievietēm un meitenēm, kas cietušas no vardarbības, sniedzot vērtīgus ieskatus un atziņas turpmākajai projekta attīstībai, proti, atklājot sieviešu klusējošo cīņu ar vardarbību. Dažas atziņas no fokusgrupas:

“Mēs dzirdam, ka fiziskās vardarbības gadījumi samazinās, bet tas nenozīmē, ka vardarbība ir beigusies. Vīrieši vienkārši ir iemācījušies citus veidus, kā kontrolēt sievietes – caur ekonomisko un psiholoģisko vardarbību.” Daudzām sievietēm pat nav skaidrs, ka viņas cieš no vardarbības. “Vīramāte paņem vedeklas bankas karti, vīratēvs izlemj, vai viņa drīkst strādāt.”

Valsts palīdzību sniedz tikai tad, ja vardarbība ir acīmredzama. “Ja ir zilumi – ir vardarbība. Ja nav, tad neviens neskatās, kas notiek”.

“Ja sieviete zinātu, kā runāt ar vīru, viņa nesaņemtu zilumus.” Sievietes, kuras pašas bija izgājušas cauri izglītojošiem kursiem par dzimumu vardarbību, joprojām ticēja, ka sieviete pati ir atbildīga par vīrieša agresiju.

Balstoties uz fokusgrupas rezultātiem, Centra MARTA ekspertes sagatavoja mācību programmas, kā arī **Brošūru**, kas palīdz atpazīt vardarbību, izskaidro, kas ir vardarbīgas attiecības, un vēsta, kā meklēt palīdzību vardarbības gadījumos.

2024. gadā Centrs MARTA īstenoja projektu “Cilvēktiesību aizsardzība un tiesiskuma stiprināšana Uzbekistānā”, konsultējot lēmumu pieņēmējus par cietušā perspektīvu nodrošinot sociālos pakalpojumus dzimumu vardarbībā cietušajiem, izveidojot un nodrošinot mācību programmas tiesnešiem un tieslietu sistēmas darbiniekiem Uzbekistānā, kā arī izstrādājot mācību metodoloģiju un piedāvājot pasaules labākās prakses dzimumā balstītas vardarbības gadījumu risināšanā.

2024. gada septembrī un oktobrī Centra MARTA eksperti vadīja šīs programmas 38 Tiesībsarga biroja darbiniekiem un pilsoniskās sabiedrības organizāciju aktīvistiem un 54 Augstākās tiesnešu skolas tiesnešiem.

Centrs MARTA piedalījās biedrības Latvijas Platforma attīstības sadarbībai (LAPAS) video materiālu sagatavošanā, lai radītu izpratni par attīstības sadarbību un informētu par sadarbības ietekmes rezultātiem. Centra MARTA vadītāja Iluta Lāce un

sadarbības partneru pārstāve Farzona Khashimova no Uzbekistānas dalījās pieredzes stāstos par kopīgiem projektiem, to ideju rašanos, sadarbības nozīmi, gūtajām atziņām, ieguvumiem un ietekmi gan organizācijas, gan personiskā līmenī gan Latvijā, gan Uzbekistānā. Tika organizēta arī pieredzes apmaiņas vizīte ACTED Uzbekistānas Valsts dzimumu līdztiesības koordinatorei Farzonai Khashimovai un Čerņihivas reģionālās valsts pārvaldes vadītāja vietniecei Žannai Šerstjuk.

DARBĪBAS NODROŠINĀJUMS

Eazybi, SIA; EazyOne, SIA Mobilly, SIA; Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka; MADARA Cosmetics AS; Arvato Systems Latvia, SIA; AVON Cosmetics, SIA; Atbalstu Latviju, biedrība; TAVI DRAUGI, biedrība; Sorainen ZAB, SIA; Servier Latvia, SIA; TD LV, SIA; Lūsēni, SIA; BOLD1, SIA; Clinical Research services, SIA, Microsoft Latvia, SIA; Rīgas Starptautiskais sieviešu klubs; The Norwegian Chamber of Commerce in Latvia; Studenšu korporācija IMERIA, studenšu korporācijas STABURADZE, ZINTA, GAUJMALIETE, DAUGAVIETE, VARAVĪKSNE, SELGA, DZINTRA, GUNDEGA, SPĪDOLA, studentu korporācijas LATVIA, FRATERNITAS LATAVIENSIS, SELONIJA, TALAVIJA, PATRIA`S filistru biedrība, Latvijas Studentu korporāciju Prezidiju Konvents, individuālie ziedotāji; Finlands Svenska Marthaforbund, Grankulla Marthaforening, POHJOIS-POHJALAINEN OSAKUNTA (Somija), Venner AV Martasenteret (Norvēģija), E.ON SE (Vācija), SISTERHOOD IS GLOBAL INSTITUTE, Donor Direct Action ziedotāji (ASV), VITOL FOUNDATION, Norvēģijas vēstniecība Latvijā, Zviedrijas vēstniecība Latvijā, Īrijas vēstniecība Latvijā, Nīderlandes vēstniecība Latvijā, Lielbritānijas vēstniecība Latvijā.

ĀM finansēts projekts "Atbalsts sieviešu aktīvismam Ukrainā: "Sievietes, miers un drošība" politikas veicināšana. Palīdzības sistēmas izveide kara noziegumos cietušajiem."

Valsts budžeta finansēts projekts "Čerņihiva: karā cietušo sieviešu spēcīgāšana un atbalsts" sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām Čerņihivas tīkls un Eleos-Ukraine.

Valsts programma „Par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu cilvēku tirdzniecības upuriem sniegšanu”.

Valsts programma „Sociālās rehabilitācijas pakalpojums no vardarbības cietušām pilngadīgām personām”.

Valsts programma “Krīzes dzīvokļa pakalpojums”

Baltijas jūras valsts padomes finansēts projekts “Dalīsimies ar zināšanām, dalīsimies ar pieredzi”

Rīgas sociālā dienesta programma “Atbalsta grupas pakalpojums personām, kuras cietušas no vardarbības”.

Valsts budžeta dotācija supervīziju nodrošināšanai speciālistiem un apmācību, par cilvēku tirdzniecību Rīgas sociālajiem darbiniekiem, nodrošināšanu.

Nīderlandes vēstniecības finansēts projekts “Sabiedrības izglītošanas kampaņa par dzimumā balstītu vardarbību”.

Tiesu administrācijas finansētas mācības “Uz vardarbībā cietušā vajadzībām vērsta pieeja tiesu sistēmā”.

LM finansēts pakalpojums “Sarunu darbnīcas jauniešiem par cieņpilnu, nevardarbīgu attiecību veidošanu un dzimumu līdztiesību satura un programmas izstrādi un realizāciju Latvijas reģionos”.

Eiropas Ekonomiskās zonas un Norvēģu finanšu instrumentu 2014.-2021.gadam Aktīvo iedzīvotāju fonda Latvijā programmas “Demokrātijas kultūra” projekts “Sieviešu tiesību kultūra – Demokrātijas stūrakmens”.

EK CERV-2023-Daphne programmas projekts “GrassRoots - Padarīsim Stambulas konvenciju efektīvu: stiprinot vietējās līderības lomu cīņā pret ar dzimumu saistītu vardarbību”

ES ERASMUS + programmas projekts “(SHER-Y) - Seksuāli reproduktīvās veselības izglītība jaunā skatījumā: visaptveroša pieeja jaunajai paaudzei”.

ES ERASMUS + programmas projekts “DONNA - dziļa un konkrēta iespēja dzimumu līdztiesībai - jauns iekļaušanas ceļš caur dabu un mākslu”.

ES ERASMUS + programmas projekts “LADDER - Kāpnes augstam riskam pakļautu jauniešu iesaistei neformālās izglītības programmās starptautiskā mērogā.”

Valsts budžeta finansēts NVO fonda programmas projekts “Sieviešu, bērnu un jauniešu iespējošana”.

Valsts budžeta finansētās programmas “Ģimenei draudzīga pašvaldība” projekts “Solis uz Priekšu: Drošība, Atbalsts un Dzīvesprieks” atbalsts Centra MARTA Rēzeknes filiāles darbībai, veicinot Latgales reģiona ģimeņu, kurās aug bērni, labklājību un interešu aizstāvību.”.

Ziemeļvalstu ministru padomes finansēts projekts “Kopā cietušo aizstāvībai: NVO un valsts institūciju sadarbības stiprināšana.”;

Ziemeļvalstu ministru padomes finansēts projekts “Ziemeļvalstu labākās prakses: Latvijas un Ukrainas pilsoniskās sabiedrības organizāciju stiprināšana un atbalsta sistēmu uzlabošana ar dzimumu saistītā vardarbībā cietušajiem”.

EK programmas “ES atbalsts pilsoniskās sabiedrības organizācijām Uzbekistānā” un ĀM līdzfinansēts projekts “Droša un brīva dzīve meitenēm un sievietēm”

ĀM un ANO attīstības programmas Uzbekistānā līdzfinansēts projekts “Cilvēktiesību aizsardzība un tiesiskuma stiprināšana Uzbekistānā”